

MALMÖ HÖGSKOLA

Languages on this page:

ISSN 1652-7224 ::: Publicerad den 6 juni 2010
Utskriftsvänlig pdf-fil
Läs mer om idrottspsykologi på idrottsforum.org

Psykologin, som här hemma räknas som samhällsvetenskap och är placerad vid samhällsvetenskapliga fakulteten vid universitet och högskolor, betecknas i den engelskspråkiga världen som en "science", det vill säga en "hård" vetenskap, besläktad med till exempel fysiologi och medicin. På idrottsforskningens område är idrottspsykologin sålunda en del av "sport science", som är väsentligt annorlunda än skandinavisk "idrottsvetenskap". Vanligen menar vi med det all forskning på idrott, oavsett disciplin, men en brittisk idrottshistoriker eller idrottssociolog skulle inte gärna beskriva sin forskning som "sport science". Det finns traditionellt en tydlig rågång mellan de hårda och de mjuka vetenskaperna, i det här fallet – grovt uttryckt – mellan psykologi och samhälle. Den traditionella psykologin har dock i omgångar utmanats av radikala strömningar – till exempel Klaus Holzkamp och den kritiska psykologin eller Radical Psychology Network, med följden att många psykologer – och idrottspsykologer – idag arbetar med ett mer eller mindre utvecklat och uttalat samhällsvetenskapligt perspektiv. Trots det är det på sin plats att tala om ett skifte snarare än bara en vidareutveckling när några idrottsvetenskapliga forskare förespråkar en större inblandning av kulturella perspektiv i idrottsvetenskaplig forskning och tillämpning. Detta sker i antologin *The Cultural Turn in Sport Psychology*, som är sammanställd av Tatiana V. Ryba, Robert J. Schinke och Gershon Tenenbaum (Fitness Information Technology). Karin Josefsson antog modigt utmaningen att läsa och bedöma boken, och i en recension som fyllde denne redaktör med glädje och beundran reder hon ut begreppen i det paradigmskifte som boken kan sägas representera.

En vändpunkt för idrottspsykologin

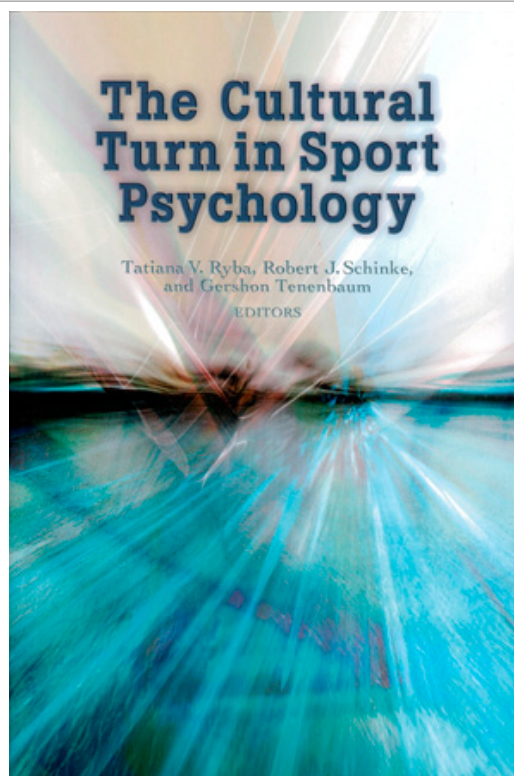
Karin Josefsson

Högskolan i Halmstad

Tatiana V. Ryba, Robert J. Schinke & Gershon Tenenbaum (red)
The Cultural Turn in Sport Psychology
422 sidor, hft.
Morgantown, WV: Fitness Information Technology 2010
ISBN 978-1-935412-03-8

'Hjälp', tänkte jag när idrottsforum.orgs redaktör skickade den här boken till mig för recension. Det här är inte mitt område, hur ska jag kunna göra en bra recension av den här boken? Men istället för att skicka tillbaka den och snällt be om en annan sköt jag fram hakan och bestämde mig för att anta utmaningen. Det värsta som kan hända är ju att jag lär mig något nytt...

För att bara kort nämna något om formatet är boken tämligen ordinär, lite tråkig och med gråtrist layout, men i behändig storlek. Teckensnittet är snyggt och sirligt men lite tröttsamt för ögonen efter ett tag, texten flyter lätt ihop. Rubriksättningen är dock tydlig och det är lätt att hitta i boken när man bläddrar igenom den, och det finns några belysande bilder, tabeller och figurer här och var. Varje kapitel inleds med en kort sammanfattning och avslutas med slutsatser, vilket är ett stort plus enligt min mening och bidrar

tillsammans med ett index/register längst bak till känslan av lättöverskådlighet. Allra sist ligger korta beskrivningar av samtliga författare, en snygg avslutning. Det hade såklart varit trevligt med bilder på författarna också men man kan ju inte få allt.

Ämnet kultur är högaktuellt inom såväl forskning som tillämpning och du har sett det beröras i den moderna litteraturen i termer av exempelvis "mångfald", "multikulturell kompetens" etc. Främst har det då dock handlat om något att ta hänsyn till för att medvetandegöra olikheter mellan människor gällande sådant som ras, sexuell läggning, religion osv, medan *The Cultural Turn* tar ett fastare grepp om kulturen och handlar om synsätt och teorianspassning på ett mer fundamentalt vis. Kort sagt tar den initiativ till ett paradigmskifte. Andemeningen är att man vill gå från objektivitet till subjektivitet, alltså inte generalisera utan mer specifikt angripa verkligheten, ja, egentligen helt enkelt skrota positivismen till förmån för konstruktivism. Nu kanske det är du som tänker 'hjälp'. Menar de att vi ska överge det vetenskapliga tankesätt som vi har blivit drillade i ända sedan vår första metodkurs? Kan vi det? Är det bra? Hur ska det gå till?

Tja, jag har inte intentionen att diskutera avancerade forskningsfrågor i detta forum, men vad jag vet är att mycket forskning är 'blind' och visar inte i vilken kulturell kontext, det vill säga på vem den är utförd. Om sanningen ska fram är normen inom idrottspsykologisk forskning idag vit nordamerikansk medelklass och det speglar ju inte hela verkligheten, så om man kan precisera forskningen i mindre länder, minoritetsgrupper etc. kanske vi kan få en mer tillförlitlig bild. Det är i alla fall vad författarna till boken antyder och på tal om det är det kanske värt att nämna några ord om författarna. Bokens redaktörer Tatiana Ryba, Robert Schinke och Gershon

Tenenbaum är erkända forskare och väl förfarna i ämnet idrottspsykologi, och även om det bland kapitelförfattarna finns många som i alla fall jag inte känner till finner man även här en del tunga namn såsom Diane Gill och min kollega Natalia Stambulova. En intressant (och säkert genomtänkt) aspekt i sammanhanget är att författarna har sina rötter i Sverige, England, Lettland, Ryssland, USA, Kanada, Nya Zeeland, Hong Kong, Danmark och Finland och representerar därmed själva den kulturella mångfald som är bokens huvudtema. Flera av dem har också flyttat mellan olika länder och skilda kulturer vilket även det borgar för värdefulla erfarenheter på olika plan.

Boken är uppbyggd av tre delar där första delen är en traditionell översikt över ämnesområdet, del två belyser de främsta diskurserna såsom gender-, queer- och rasrelaterade studier, och del tre handlar om nyttan med att använda kulturellt anpassade analyser på specifika arenor. Boken problematiserar inledningsvis det faktum att mycket av kunskapen inom idrotts- och motionspsykologi har utvecklats genom positivistisk forskning och tillämpning med vita manliga idrottare, vilket ger en västerländsk etnocentrisk bias. Författarna exponerar och undersöker underförstådda ideologiska antaganden i den professionella praktiken gällande såväl forskning, pedagogik som rådgivning. I de olika kapitlen problematiseras även den traditionellt kvantitativa ansatsen och här pekar man på att den gör det svårt för forskare att integrera kultur på en konceptuell nivå eftersom det mer eller mindre innebär en kunskapsteoretisk paradox.

Emellanåt blir resonemangen här tämligen abstrakta, men kontentan är att det kulturella skiftet, eller vändningen, ('the cultural turn') signalerar att genomgripande sociala förändringar som uppstått ihop med globala kulturella strömningar sker såväl utanför som inom akademien. Trots komplexiteten i kulturella studier menar man att det är meningsfullt att belysa de delar av den kulturella vändningen som har potential att reformera idrotts- och motionspsykologi till en diskurs som hanterar frågor kring föreställningar och synsätt på ett mer nyanserat vis. Enligt författarna är kulturella studier en diskurs som behandlar frågor kring identitet, föreställningar och social mångfald och ger ett konceptuellt ramverk att applicera på en mängd kulturellt betingade skillnader. De menar även att kulturella studier innebär en form av praxis och att den kulturella vändningen bygger på banbrytande teoribildning och en kombination av praktik och empirisk forskning i syfte att skapa framåtsträvande social förändring, vilket skulle kunna överbrygga dikotomin mellan akademiskt och tillämpat arbete inom idrottspsykologin.

Kulturella studier motsätter sig enligt författarnas uppfattning synen på kunskap som neutral och slutgiltig och har blivit en grogrund för utveckling av verktyg som kan granska ideologiska, moraliska och etniska slutsatser präglade av västerländsk kunskap. Den kulturella vändningen ger en möjlighet att omvärdera de antaganden som utgör grunden för vår idrottsvetenskapliga verksamhet, och att analysera hur dessa antaganden påverkar på vilket sätt minoriteter och marginaliserade grupper studeras och beskrivs i idrotts- och motionspsykologisk forskning.

Det dominerande intrycket är att boken är ytterst seriös och tillförlitlig och på olika vis har potential att bidra till ett breddat perspektiv på forskning och tillämpning, sannolikt även understödja författarnas strävan efter ett paradigmskifte och en ny framtid. Jag blir inte förvånad om detta verk kommer att få epitetet "klassiker" under kommande tidevarv. *The Cultural Turn* analyserar och undersöker ingående hur idrottsvärlden och samhället påverkar varandra och motiverar varför det är viktigt att integrera social och kulturell påverkan i idrotts- och motionspsykologisk verksamhet. Välkommen till framtiden.

” *Det dominerande intrycket är att boken är ytterst seriös och tillförlitlig och på olika vis har potential att bidra till ett breddat perspektiv på forskning och tillämpning, sannolikt även understödja författarnas strävan efter ett paradigmskifte och en ny framtid.*

© Karin Josefsson 2010.

 Köp boken från [Adlibris.se](https://www.adlibris.se)

 Kjøp boken fra [Capris.no](https://www.capris.no)

 Sammenlign priser på bogen hos [Pensum.dk](https://www.pensum.dk)

 Buy this book from [Amazon.co.uk](https://www.amazon.co.uk)

 Buy this book from [Amazon.com](https://www.amazon.com)